

LIVSMOD

Som psykolog har Conni Gregersen gennem sit mangeårige arbejde bygget en stor viden op om udsatte og sårbare børn i Grønland. Erfaringerne har hun samlet i en smuk og velfungerende bog.

Anmeldelse ■ Af Amalia Lynge Pedersen og Inuk Bourup-Nielsen

■ “Livsmod – socialpædagogisk og psykoterapeutisk behandling af børn i Grønland” er skrevet af psykolog Conni Gregersen, der siden 1994 har arbejdet inden for området i Grønland. Bogen udkom samtidig på grønlandsk under titlen “Inoorusunneq” i samarbejde med forlaget Milik Publishing og henvender sig til alle, som arbejder inden for det sociale område, både faglærte og ufaglærte.

Bogen er banebrydende ved på én gang at rumme en beskrivelse af det socialpædagogiske og psykoterapeutiske arbejde med børn i Grønland og opbygningen i sociale system, samtidig med at den samfundsmæssige og kulturelle udvikling sammen med psykologiske teorier flettes sammen til en forståelse for en række særlige forhold, som gør sig gældende i Grønland.

På imponerende vis favner ”Livsmod” således en beskrivelse af kulturelle, historiske vilkår i Grønland forstået både i en almen referenceramme og sat i relation til anerkendte psykologiske teorier inden for eksistentialisme, udviklings-teori, omsorgssvigt og systemisk psykoterapi.

Sammenkobling mellem teori og praksis, erfaring og viden, forståelsen af en grønlandsk specifik sammenhæng gør bogen unik.

En idstrømsbog

Forfatter beskriver selv bogen som en såkaldt “idstrøms-bog, i den forstand at den ikke sejler på tidens strøm af positivtisk evidensbaseret vidensopsamling. Den bæres af erfarings- og udviklingsbaseret viden fra stærke og svage sammenhænge, nemlig socialpædagogisk og psykoterapeu-

tisk behandling af sårbare børn og deres familier” (p. 10). Som læser fornemmer man forfatterens omsorgsfuldhed og rummelighed over for dem hun arbejder for og med.

Opbygningen er, så læseren indføres i historiske og nutidige forhold, som har medført store forandringer på kort tid i overgangen fra et traditionelt fangersamfund til et vestlig inspireret moderne samfund. Kolonitiden har anfægtet den grønlandske befolknings mulighed for at bevare den oprindelige stolthed og selvstændighed tilknyttet det oprindelige liv og medført afhængighed.

Det lykkes forfatteren at formidle dette på en elegant og umiddelbart forståelig måde, så de psykologiske aspekter af udviklingen bliver anskuelig gjort i en række hypoteser, samtidig med at en række myter og fastlåste forestillinger bliver udsat for befriende refleksion. Bogen er således på mange måder livsklog.

Heri ligger også en præcis beskrivelse af det sociale arbejde i forhold til alkoholmisbrug, vold i familien og omsorgssvigt i en grønlandsk kontekst, alle aspekter, som er svære problematikker for dem, der lever med det. Forfatteren fastslår fx: ”Alkoholisme eller alkohol misbrug kan altså ikke tilskrives den grønlandske kultur. Grønlandere drikker ikke, fordi de er grønlandere, men nogle grønlandere drikker, fordi de har svære liv, ligesom mennesker alle andre steder i verden.” (p. 35).

Herefter følger en beskrivelse af de forskellige anbringelsesformer, årsager til anbringelserne og forhold ved selve anbringelsen, døgninstitutionerne, arbejdet med børnene og medarbejderne. Også her bæres beskrivelsen af forfatte-

rens skarpe refleksioner i forhold til en række forestillinger om hvad der er bedst for barnet.

De nye og de gamle

Forfatteren beskriver endvidere en kulturel ændring i måden eller graden af omsorgssvigt og dets betydning, som viser sig både individuelt og samfundsmæssigt. Traditionelt var der i lokalsamfundene stærke og nære netværk, ofte levede generationerne sammen, måske ikke i samme husstand, men i det samme nærsamfund. På den måde blev eksempelvis omsorgssvigtede børn et fælles ansvar i nærmiljøet. De ydre livsbetingelser i samfundet krævede fællesskab byggende på gensidighed, afhængighed og hjælpsomhed.

Naturligt var der personer i barnets omgivelser, som kunne bidrage med omsorg og kærlighed: bedsteforældre, mødre, onkler med flere. Forfatteren noterede sig, da hun kom til landet, at de grønlandske omsorgssvigtede børn adskilte sig fra, hvad hun tidligere havde erfaret i sit kliniske arbejde med omsorgssvigtede børn. Hun erfarede således, at de grønlandske børn ikke var så skadede i deres dybere strukturer i personligheden trods meget traumatiske oplevelser.

Forfatterne beskriver en udvikling i retning af flere tidligt skadede børn. "De nye omsorgssvigtede børn" har fra tidlig alder været meget overladt til sig selv, mens de "gamle omsorgssvigtede børn" ofte har haft ressourcepersoner i netværket til at bidrage med omsorg i de tidlige år.

Forfatteren anvender en række konkrete eksempler til at underbygge og tydeliggøre sine synspunkter og anvisninger i forhold til såvel velfærdsforvaltning, institutionerne, socialarbejderne mv.

Fokusering på barnets ressourcer og netværk underbygges gennemgående. Betydningen af familien for det enkelte barn fremstår som et vigtigt element i selve behandlingsarbejdet. Beskrivelse af familiens betydning er helt i tråd med den grønlandske kultur.

De psykologiske teorier, der kan bruges som ballast – som "indre hjælper" – for professionelle i arbejdet med omsorgssvigtede børn gennemgås og konkretiseres, således at børnene kan blive mødt med den rette forståelse såvel i det daglige pædagogiske arbejde som i det egentlige psykoterapeutiske miljø. Der anvendes og beskrives elementer fra psykodynamisk teori, Daniel Stern, neuropsykologisk viden,

Noel Larsons kategorisering af personlighedsforandringer ved omsorgssvigt, Roland Summit og systemisk tankegang.

Forfatteren tager endelig læseren med indenfor i det terapeutiske rum, hvor det nænsomme arbejde flot beskrives, ligesom der reflekteres over forholdene ved den tolkede psykoterapi i en to kulturel kontekst.

På børnenes side

Bogen fremstår særdeles æstetisk lækker med gennemgående illustrationer holdt i blyantsgrålige nuancer, som stille og roligt underbygger bogen uden at stjæle fokus – ligesom bogen afsluttes med det meget rørende og smukke "Isfjeldets egen beretning."

Som læser er man aldrig i tvivl om at forfatteren er på børnenes side og vil dem det bedste.

Bogen kan varmt anbefales til alle, som arbejder eller skal arbejde med børn inden for det sociale område i Grønland og kan bestemt tænkes en plads som egentlig undervisningsbog på de socialpædagogiske uddannelser i Grønland.

Bogen vil kunne berige mange faglærte og ufaglærte også uden for Grønland, mens den samtidige og respektfulde udgivelse på dansk og grønlandsk markerer pionerånden bag bogen og er med til at bidrage til videre udvikling af det grønlandske fagsprog.

Amalia Lyng Pedersen og Inuk Bourup-Nielsen

BOGDATA ■

Conni Gregersen: "Livsmod. Socialpædagogisk og psykoterapeutisk behandling af børn i Grønland". Forlaget Milik, 2010. 227 sider, 299 kr.

